

Warszawa, dnia 7 stycznia 2015 r.

Poz. 15

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 23 grudnia 2014 r.

w sprawie wprowadzenia programu zwalczania wścieklizny (*Rabies*)

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się na 2015 r. program zwalczania wścieklizny (*Rabies*), który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2015 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *M. Sawicki*

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1261).

PROGRAM ZWALCZANIA WŚCIEKLIZNY (*RABIES*)**1. Identyfikacja programu zwalczania wścieklizny (*Rabies*)**

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: Wścieklizna (*Rabies*)

Wniosek o współfinansowanie na rok: 2015

2. Dane historyczne dotyczące sytuacji epizootycznej w zakresie wścieklizny

W okresie międzywojennym oraz w pierwszych latach po II wojnie światowej głównym nosicielem wścieklizny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej były psy. Wprowadzenie w 1949 r. obowiązkowego szczepienia psów przeciwko wściekliznie pozwoliło na znaczne ograniczenie występowania tej choroby. Liczba zachorowań na wściekliznę wśród zwierząt obniżyła się z ponad 3600 w 1946 r. do 73 w 1956 r. Problem wścieklizny pojawił się ponownie, kiedy zaczęto rejestrować coraz więcej przypadków tej choroby w środowisku zwierząt wolno żyjących. W latach 1946–1956 wśród zwierząt wolno żyjących zgłaszano rocznie od 1 do 6 przypadków wścieklizny. W 1957 r. nie zanotowano żadnego takiego przypadku, natomiast w latach następnych był zauważalny wzrost zachorowań wśród zwierząt wolno żyjących – w szczególności u lisów. Pod koniec lat siedemdziesiątych liczba zachorowań u zwierząt wolno żyjących przekraczała liczbę zachorowań u zwierząt domowych.

W 1990 r. w Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono 2045 przypadków wścieklizny, w tym 1668 przypadków wśród zwierząt wolno żyjących (1374 przypadki u lisów). Najwięcej przypadków tej choroby zanotowano w ówczesnych województwach: poznańskim (157), opolskim (139), koszalińskim (133), szczecińskim (130), bydgoskim (123) oraz słupskim (103). Pojedyncze przypadki odnotowano w lubelskim, łomżyńskim, łódzkim oraz przemyskim, natomiast nie odnotowano ich w białkopodlaskim.

W 1991 r. stwierdzono 2287 przypadków wścieklizny, w tym 1864 u zwierząt wolno żyjących, z czego 1513 przypadków u lisów. Wścieklizny nie odnotowano

w ówczesnym województwie lubelskim, a pojedyncze przypadki wystąpiły w przemyskim, łódzkim, łomżyńskim oraz krośnieńskim.

W 1992 r. stwierdzono 3084 przypadki wścieklizny, w tym u zwierząt wolno żyjących 2549, z czego 2079 u lisów.

Z uwagi na rozprzestrzenianie się wścieklizny w 1993 r. rozpoczęto akcję doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliźnie.

W 1993 r. stwierdzono 2648 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 2166 u zwierząt wolno żyjących, z czego 1803 u lisów.

W 1994 r. stwierdzono 2238 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym u zwierząt wolno żyjących 1788, z czego 1506 u lisów.

W 1995 r. stwierdzono 1973 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 1528 u zwierząt wolno żyjących, z czego 1280 u lisów.

W 1996 r. stwierdzono 2527 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 2064 u zwierząt wolno żyjących, z czego 1779 u lisów.

W 1997 r. stwierdzono 1494 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 1239 u zwierząt wolno żyjących, z czego 1091 u lisów.

Efektom nieustającego przeprowadzania szczepień w zachodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej był spadek liczby przypadków wścieklizny, a także brak jej występowania od dłuższego czasu na terenach województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego i dolnośląskiego.

W 1998 r. stwierdzono 1329 przypadków wścieklizny zwierząt, w tym 1120 u zwierząt wolno żyjących, z czego 927 u lisów.

W 1999 r. stwierdzono 1148 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 721 u lisów.

W 2000 r. stwierdzono 2224 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 1583 u lisów, a w 2001 r. stwierdzono 2964 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 2224 u lisów.

W trakcie przeprowadzanych akcji szczepień zaobserwowano „przemieszczanie się” wścieklizny do wschodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czyli na obszary nieobjęte do tej pory szczepieniami, oraz występowanie pojedynczych przypadków wścieklizny na terenach przygranicznych z Republiką Czeską.

W 2002 r. liczba przypadków wścieklizny u zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyniosła 1119, z czego 1038 przypadków zanotowano

u zwierząt wolno żyjących, w tym 884 u lisów. W 2002 r. największą liczbę przypadków wścieklizny zanotowano w województwie wielkopolskim – 339.

W 2003 r. stwierdzono 388 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 314 u zwierząt wolno żyjących, z czego 233 u lisów.

W 2004 r. stwierdzono 136 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 114 u zwierząt wolno żyjących, z czego 86 u lisów.

W 2005 r. stwierdzono 138 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 102 u zwierząt wolno żyjących, z czego 84 u lisów.

W 2006 r. stwierdzono 82 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 63 u zwierząt wolno żyjących, z czego 43 u lisów.

W 2007 r. stwierdzono 70 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 55 u zwierząt wolno żyjących, z czego 42 u lisów.

W 2008 r. stwierdzono 29 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 24 u zwierząt wolno żyjących, z czego 19 u lisów.

W 2009 r. stwierdzono 8 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 8 u zwierząt wolno żyjących, z czego 6 u lisów.

W 2010 r. liczba przypadków wścieklizny ponownie wzrosła. W roku tym odnotowano 151 przypadków, z czego 129 przypadków stwierdzono u zwierząt wolno żyjących, w tym 117 u lisów. W 2010 r. najwięcej przypadków wścieklizny (118) zanotowano w województwie małopolskim. Stwierdzono, że choroba w tym województwie została wywołana przez terenowy szczep wirusa wścieklizny należący do genotypu 1 o nieznanym pochodzeniu. Wariant wirusa wykazywał największe podobieństwo do wariantu NEE. Podejrzewa się, że powódź, która wystąpiła w województwie małopolskim bezpośrednio po wiosennej akcji szczepień, mogła wpłynąć negatywnie na uodpornienie lisów przeciwko wściekliźnie.

W 2011 r. stwierdzono 160 przypadków u zwierząt, w tym 126 u zwierząt wolno żyjących, z czego 103 u lisów. W 2011 r. najwięcej przypadków wścieklizny zanotowano w województwie małopolskim (60) i podkarpackim (63).

Ponadto w 2011 r. wściekliznę odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim. Stwierdzono, iż choroba w tym województwie została wywołana przez terenowy szczep wirusa wścieklizny należący do wariantu NEE genotypu 1 o nieznanym pochodzeniu. Przypuszcza się, że ewentualną przyczyną wystąpienia przypadków wścieklizny w województwie warmińsko-mazurskim mogła być migracja zakażonych wolno żyjących zwierząt z Federacji Rosyjskiej (Obwód Kaliningradzki),

jednak ze względu na brak dostępnych sekwencji izolatów wirusa z tego obszaru, nie ma możliwości dokonania analizy porównawczej mającej na celu ustalenie ewentualnego pochodzenia wirusa. W 2011 r. w województwie warmińsko-mazurskim stwierdzono 6 przypadków wścieklizny u zwierząt innych niż nietoperze. Natomiast w 2012 r. odnotowano jedynie jeden przypadek wścieklizny u takich zwierząt, który wystąpił w lutym u lisa. W związku z otrzymaniem dodatkich wyników badań w kierunku wścieklizny wdrożono środki wskazane również w programie zwalczania wścieklizny (*Rabies*), zwanym dalej „programem”, które zostały opisane w ust. 4.4.9. W celu ograniczenia liczby przypadków wścieklizny, na obszarze 1600 km² wokół miejscowości Ryn, podczas jesiennej akcji szczepień lisów w 2011 r. wyłożono zwiększoną liczbę dawek szczepionki (40 dawek na 1 km²), przy jednoczesnym zastosowaniu odległości przelotowej 500 m podczas dystrybucji szczepionki z samolotu. Natomiast w 2012 r. w celu eliminacji wścieklizny w województwie warmińsko-mazurskim w wiosennej i jesiennej akcji szczepień lisów na obszarze na północ od linii wyznaczonej wzdłuż szerokości geograficznej 53° 50' N wyłożono zwiększoną liczbę dawek szczepionki (30 dawek na 1 km²), przy jednoczesnym zastosowaniu odległości przelotowej 500 m podczas dystrybucji szczepionki z samolotu.

W 2012 r. stwierdzono 257 przypadków u zwierząt, w tym 219 u zwierząt wolno żyjących, z czego 200 u lisów. W 2012 r. najwięcej przypadków wścieklizny zanotowano w województwie małopolskim (24) i podkarpackim (213).

W 2012 r. zanotowano znaczący wzrost liczby przypadków wścieklizny w województwie podkarpackim, co jest kontynuacją trendu zaobserwowanego w 2011 r. Stwierdzono, że choroba w tym województwie została wywołana przez terenowy szczep wirusa wścieklizny należący do genotypu 1. Sytuacja epizootyczna w województwie podkarpackim jest prawdopodobnie konsekwencją sytuacji epizootycznej w województwie małopolskim, która stała się niekorzystna w odniesieniu do wścieklizny od sierpnia 2010 r. W celu ograniczenia liczby przypadków wścieklizny, na terenie całego województwa podkarpackiego, podczas wiosennej i jesiennej akcji szczepień lisów w 2012 r. wyłożono zwiększoną liczbę dawek szczepionki (30 dawek na 1 km²) przy jednoczesnym zastosowaniu odległości przelotowej 500 m podczas dystrybucji szczepionki z samolotu. Ponadto zastosowano środki opisane w ust. 4.4.9.

W 2013 r. stwierdzono 204 przypadki u zwierząt, w tym 162 u zwierząt wolno żyjących, z czego 136 u lisów. W 2013 r. najwięcej przypadków wścieklizny zanotowano w województwie małopolskim (58) i podkarpackim (121).

W 2014 r. do końca lutego stwierdzono 23 przypadki wścieklizny w województwie małopolskim, 3 przypadki w województwie podkarpackim i po jednym przypadku w województwie świętokrzyskim oraz lubelskim.

Szczegółowe dane dotyczące występowania wścieklizny u zwierząt w Polsce w latach 2008–2013 zawierają załączniki nr 1–6.

Na przełomie 1991 r. i 1992 r. opracowano założenia do programu zwalczania wścieklizny w Rzeczypospolitej Polskiej.

W pierwszym etapie realizacji programu zwalczania wścieklizny wykładanie szczepionki przeciwko wściekliźnie miało objąć teren położony w pasie przygranicznym z Republiką Federalną Niemiec (Szczecin, Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra, Jelenia Góra, Wałbrzych, Legnica, Opole, Wrocław, Poznań, Piła, Leszno i Koszalin), gdzie wścieklizna u lisów wystąpiła endemicznie i przypadki tej choroby stwierdzano najczęściej. Zaproponowano wykładanie szczepionki dwa razy w roku – wiosną i jesienią – po 16 dawek (przynęt) na 1 km². Wykładanie szczepionki miało być przeprowadzane ręcznie. Stopniowo akcja miała być rozszerzana o kolejne województwa w kierunku wschodnim. Wraz z wykładaniem szczepionki miała być prowadzona kontrola szczepień, określająca wskaźnik przyjęcia szczepionki przez lisy oraz wskaźnik nabytej odporności.

Jednak w 1992 r. zmieniono sposób podawania szczepionki z wykładania ręcznego na rozrzucanie z samolotów, a liczbę województw objętych szczepieniem zmniejszono z 12 do 6. Odstąpiono od rozrzucania szczepionki w ówczesnych województwach: opolskim, wrocławskim, leszczyńskim, pilskim, poznańskim oraz koszalińskim. Ostatecznie w Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęto program szczepień lisów przeciwko wściekliźnie w 1993 r.

W 1994 r. obszar szczepień został powiększony o 6 ówczesnych województw: koszalińskie, słupskie, pilskie, katowickie, bielsko-bialskie i skierniewickie.

W 1995 r. obszar szczepień został powiększony o 10 ówczesnych województw: gdańskie, bydgoskie, konińskie, leszczyńskie, poznańskie, kaliskie, wrocławskie, opolskie, częstochowskie oraz warszawskie.

W 1996 r. obszar szczepień został powiększony o 4 ówczesne województwa: krośnieńskie, nowosądeckie, elbląskie i piotrkowskie.

W 1997 r. obszar szczepień został powiększony o województwo krakowskie.

W 1998 r. obszar szczepień został powiększony o 5 województw: tarnowskie, sieradzkie, radomskie, łódzkie oraz częściowo lubelskie.

W 1999 r. został zmieniony podział administracyjny państwa z 49 województw na 16 i wówczas szczepieniami objęto w całości województwa: dolnośląskie, lubuskie, zachodniopomorskie, wielkopolskie, śląskie, pomorskie, opolskie i małopolskie, natomiast częściowo województwa: kujawsko-pomorskie, lubelskie, łódzkie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie i podkarpackie. W województwach podlaskim i świętokrzyskim nie prowadzono szczepień.

W 2000 r. obszar szczepień nie uległ zmianie. W wyniku gwałtownego wzrostu zachorowań zwierząt na wściekliznę na obszarach, gdzie nie prowadzono szczepień lisów przeciwko wściekliznie oraz na granicy „obszaru szczepionego” z „obszarem nieszczepionym” w 2001 r. wprowadzono zmieniony program szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, w którym w akcji wiosennej zrezygnowano ze szczepień w zachodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie od dłuższego czasu nie odnotowywano przypadków wścieklizny u zwierząt. Obszar objęty szczepieniami to:

- 1) w województwie zachodniopomorskim powiat wałecki;
- 2) w województwie dolnośląskim powiaty: dzierzoniowski, ząbkowicki i kłodzki;
- 3) w województwie mazowieckim powiaty: warszawski zachodni, gostyniński, sochaczewski, żyrardowski, grodziski, pruszkowski, piaseczyński, grójecki, białobrzegi, przysuski, radomski, szydłowiecki, zwoleński, lipski, kozienicki, sierpecki, płoński, nowodworski, ciechanowski, mławski, żuromiński, przasnyski, ostrołęcki, makowski, legionowski i pułtuski;
- 4) w województwie lubelskim gmina Janowiec i część gminy Puławy;
- 5) w województwie podkarpackim powiaty: bieszczadzki, brzozowski, dębicki, jasielski, kolbuszowski, krośnieński, łańcucki, mielecki, ropczycki, rzeszowski, sanocki, strzyżowski i tarnobrzegi w całości oraz powiat jarosławski, leżajski, nizański, przemyski, przeworski i stalowowolski w części na południe od linii Sanu;
- 6) województwo warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie, małopolskie, opolskie, śląskie, łódzkie i świętokrzyskie;

7) województwo pomorskie, z wyjątkiem powiatów: słupskiego, lęborskiego i bytowskiego.

Natomiast w akcji jesiennej 2001 r. szczepieniami objęto większość terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem województwa podlaskiego, części województwa lubelskiego i podkarpackiego.

Od 2002 r. akcja szczepień obejmuje całe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym w latach 2010–2012 wiosennej akcji szczepień nie przeprowadzono w województwie dolnośląskim. Ponadto w 2013 r. wiosennej akcji szczepień nie przeprowadzono w województwie dolnośląskim i lubuskim.

3. Opis przedłożonego programu

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539), wścieklizna należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (załącznik nr 2 do ustawy).

Lisy wolno żyjące na obszarach określonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, podlegają obowiązkowemu szczepieniu ochronnemu przeciwko wścieklicznie, przeprowadzanemu przez wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie (Dz. U. poz. 1737) szczepionka jest rozrzucana z samolotu lub śmigłowca lub wykładana ręcznie dwa razy do roku na obszarach lasów oraz we wszystkich miejscach bytowania lisów wolno żyjących. Szczepionka może być podana raz w roku, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono wścieklizny w okresie dwóch kolejnych lat. Natomiast szczepień ochronnych nie przeprowadza się, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono wścieklizny w okresie co najmniej trzech kolejnych lat.

W przypadku stwierdzenia wścieklizny na terenie województwa, w którym nie stwierdzono wścieklizny w okresie co najmniej trzech kolejnych lat, wojewódzki lekarz weterynarii wyznacza obszar o promieniu co najmniej 50 km od ogniska wścieklizny, zwany dalej „strefą ochronną”. Szczepienia ochronne w strefie ochronnej

przeprowadza się dwa razy do roku przez okres trzech kolejnych lat od dnia stwierdzenia wścieklizny w tej strefie. Szczepienia ochronne w strefie ochronnej można przeprowadzić raz w roku, jeżeli w strefie ochronnej nie stwierdzono wścieklizny w okresie dwóch kolejnych lat.

Natomiast w przypadku istnienia ryzyka przeniesienia wścieklizny z innej części województwa lub z innego województwa, lub z obszaru położonego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej wojewódzki lekarz weterynarii może wyznaczyć na terenie województwa obszar o szerokości co najmniej 50 km, na którym przeprowadza się szczepienia ochronne.

Jeżeli na obszarach, na których przeprowadzono szczepienia ochronne, wystąpiła katastrofa naturalna w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 333, z późn. zm.) mogąca ujemnie wpłynąć na podjęcie szczepionki przez lisy lub stwierdzono pogorszenie sytuacji epizootycznej w odniesieniu do wścieklizny, dopuszcza się przeprowadzenie dodatkowych szczepień ochronnych.

Liczba dawek szczepionki nie może być mniejsza niż 20 dawek na 1 km² powierzchni, na której przeprowadza się szczepienia ochronne.

Na konieczność przeprowadzania lub częstotliwość szczepień ochronnych lisów wolno żyjących nie ma wpływu występowanie wścieklizny u nietoperzy.

Badania monitoringowe wykonywane w celu określenia efektywności doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie przeprowadza się na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt (Dz. U. Nr 282, poz. 2813, z późn. zm.). Zgodnie z tym rozporządzeniem, w celu kontroli występowania wścieklizny, pobiera się do badań tkankę mózgową, surowicę i żuchwę od 8 lisów odstrzelonych na każde 100 km² obszaru, na którym lisy wolno żyjące zostały objęte szczepieniem ochronnym przeciwko wściekliznie. Natomiast w celu izolacji i określenia szczepu wirusa wścieklizny do badań przesyła się tkankę mózgową lisów wolno żyjących, u których w badaniu laboratoryjnym potwierdzono wściekliznę.

Realizacja programu w odniesieniu do zwierząt z gatunków wrażliwych na wściekliznę, innych niż lisy wolno żyjące, polega na zwalczaniu wścieklizny

zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2005 r. w sprawie zwalczania wścieklizny (Dz. U. Nr 13, poz. 103).

4. Środki przewidziane w programie

4.1. Skrócony opis środków przewidzianych w programie

Rok: 2015

- kontrola
- badania
- szczepienia
- zwalczanie, kontrola lub monitorowanie

4.2. Organizacja, nadzór i rola wszystkich zainteresowanych podmiotów biorących udział w realizacji programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a w przypadku programu współfinansowanego ze środków pochodzących z Unii Europejskiej informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej.

Organem odpowiedzialnym za nadzór i koordynację działań zapewniających realizację programu jest na poziomie krajowym Główny Lekarz Weterynarii.

Odpowiedzialność terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej za realizację programu została określona w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 256) wyznaczono jako krajowe laboratorium referencyjne dla wścieklizny Laboratorium Zakładu Wirusologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Zgodnie z art. 56 ust. 5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, szczepienia ochronne lisów wolno żyjących przeprowadzają wojewódzcy lekarze weterynarii.

Diagnostyka wścieklizny przy wystąpieniu podejrzenia tej choroby jest przeprowadzana przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, z wykorzystaniem następujących badań:

- 1) immunofluorescencji odcisków mózgowych z monowalentnym koniugatem antynukleokapsydowym;
- 2) izolacji wirusa wścieklizny na myszach;
- 3) izolacji wirusa wścieklizny na kulturach komórkowych neuroblastomy;
- 4) genotypizacji izolatów wirusa wścieklizny.

Badania przeprowadzane w celu sprawdzenia skuteczności szczepienia lisów wolno żyjących są przeprowadzane przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. Badania wykonuje się przy zastosowaniu:

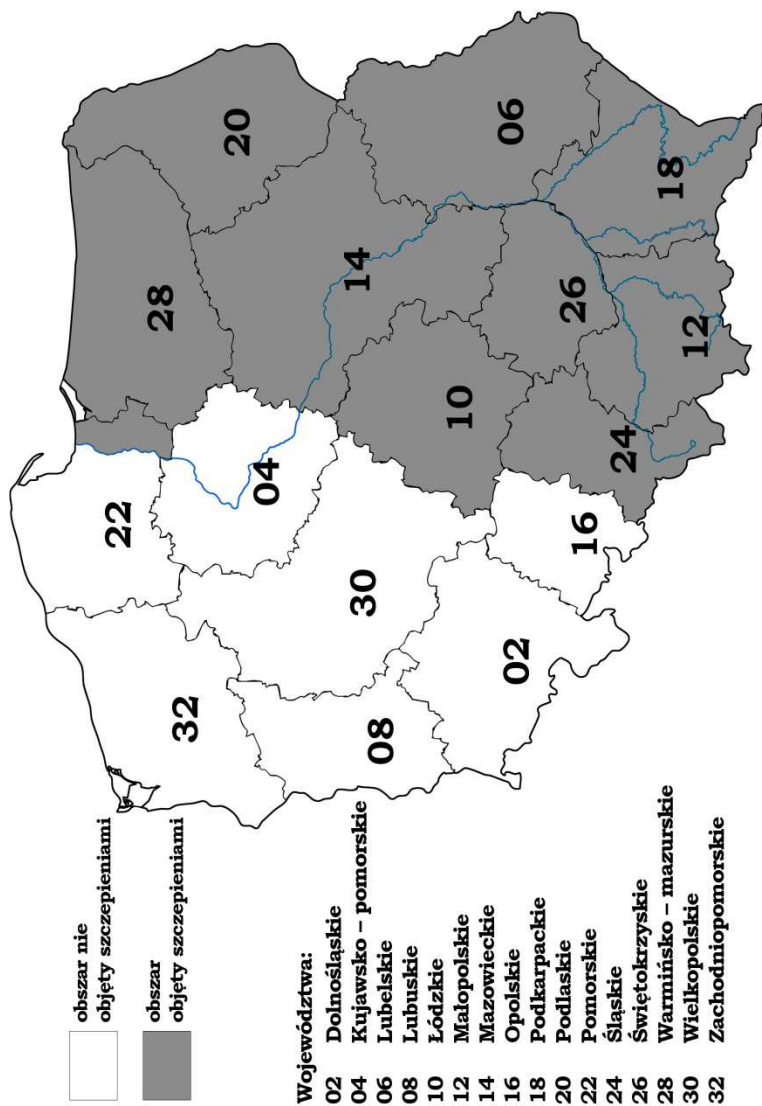
- 1) immunofluorescencji odcisków mózgowych – badanie w kierunku wścieklizny;
- 2) szlifów kostnych żuchwy – badanie na obecność markera (TC – tetracyklin);
- 3) testu seroneutralizacji (RFFIT – rapid fluorescent focus inhibition test) – określenie miana przeciwciał wirusa wścieklizny w surowicy (skrzep z serca lub płyn z klatki piersiowej);
- 4) testu ELISA – określenie miana przeciwciał wirusa wścieklizny w surowicy;
- 5) zbierania i analizowania danych epidemiologicznych na temat zdiagnozowanych przypadków wścieklizny na obszarze objętym szczepieniem.

4.3. Opis jednostek samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej, na których jest wprowadzany program

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Województwo	Całkowita powierzchnia województwa – km ²	Powierzchnia objęta doustnym szczepieniem lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie – km ²
dolnośląskie	19 947	0
kujawsko-pomorskie	17 972	0
lubelskie	25 122	22 208
lubuskie	13 988	0
łódzkie	18 219	16 970
małopolskie	15 183	15 183
mazowieckie	35 558	32 069
opolskie	9 412	0
podkarpackie	17 845	16 211
podlaskie	20 187	19 175
pomorskie	18 310	2 402 ^{a)}
śląskie	12 334	10 131
świętokrzyskie	11 710	10 501
warmińsko-mazurskie	24 173	21 483
wielkopolskie	29 827	0
zachodniopomorskie	22 892	0
Razem	312 679	166 333

^{a)} Dotyczy obszaru położonego na wschód od Wisły (powiat kwidziński, malborski, nowodworski i sztumski).

Rys. 3. Mapa obszarów objętych szczepieniem w 2015 r.

Szczepienia lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie obejmą całe województwo lubelskie, łódzkie, małopolskie, mazowieckie, podkarpackie, podlaskie, śląskie, świętokrzyskie oraz warmińsko-mazurskie, a także część województwa pomorskiego położoną na wschód od linii Wisły. W przypadku wystąpienia sytuacji, o której mowa w § 3 ust. 1, lub sytuacji, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, powierzchnia objęta doustnym szczepieniem lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie może ulec zmianie.

4.4. Opis środków przewidzianych w programie

4.4.1. Powiadomienie o chorobie

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, wścieklizna należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby obowiązek niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dotyczy posiadaczy zwierząt oraz wszystkich osób mających kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych. Wójt (burmistrz lub prezydent miasta) niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia. Podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia, jeżeli na jego podstawie podejrzewa wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

4.4.2. Zwierzęta i populacja zwierząt objęte programem

Na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programem są objęte wszystkie gatunki zwierząt wrażliwych na wściekliznę, przy czym doustnym szczepieniem przeciwko wściekliznie objęta jest jedynie populacja lisów wolno żyjących na obszarze określonym w ust. 4.3.

4.4.3. Identyfikacja zwierząt i rejestracja gospodarstw

Nie dotyczy.

4.4.4. Kwalifikacja zwierząt i stad

Nie dotyczy.

4.4.5. Zasady przemieszczania zwierząt

Nie dotyczy.

4.4.6. Zastosowane badania i plany pobierania próbek

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do diagnostyki wścieklizny i kontroli skuteczności szczepień są wykorzystywane następujące badania i analizy:

- 1) badania serologiczne:
 - a) test seroneutralizacji (RFFIT), zgodnie z podręcznikiem Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE) (rozdział 2.1.13. B.2.b),
 - b) test ELISA;
- 2) badania wirusologiczne i immunochemiczne:
 - a) immunofluorescencja odcisków mózgowych z monowalentnym koniugatem antynukleokapsydowym (FAT – fluorescent antibody test), zgodnie z podręcznikiem OIE (rozdział 2.1.13 B.1.c.i) – test w kierunku wścieklizny,

b) różnicowanie szczepów wirusa wścieklizny,

c) izolacja wirusa:

– na myszach (MIT – mouse inoculation test), zgodnie z podręcznikiem OIE (rozdział 2.1.13 B.1.c.ii),

– w hodowli komórek mysiej neuroblastomy (RTCIT – rapid tissue culture infection test), zgodnie z podręcznikiem OIE (rozdział 2.1.13 B.1.c.ii);

3) inne badania – badanie na obecność markera (TC).

Monitoring szczepień w Rzeczypospolitej Polskiej obejmuje przeprowadzenie następujących badań:

1) test seroneutralizacji (RFFIT)/test ELISA, w celu określenia poziomu uodpornienia lisów wolno żyjących, a tym samym efektywności szczepień doustnych;

2) badanie na obecność markera (TC), w celu określenia poziomu podjęcia szczepionki przez lisy wolno żyjące;

3) różnicowanie szczepów wirusa wścieklizny, w celu rozróżnienia terenowych szczepów wirusa od szczepów szczepionkowych.

Badania monitoringowe (RFFIT/ELISA, TC) wykonywane w celu określenia efektywności doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie przeprowadza się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt. Zgodnie z tym rozporządzeniem w celu kontroli wścieklizny pobiera się do badań tkankę mózgową, surowicę i żuchwę od 8 lisów odstrzelonych na każde 100 km² obszaru, na którym lisy zostały objęte szczepieniem ochronnym przeciwko wściekliznie. Natomiast w celu izolacji i określenia szczepu wirusa wścieklizny do badań przesyła się tkankę mózgową lisów wolno żyjących, u których w wyniku przeprowadzenia badania laboratoryjnego potwierdzono wściekliznę.

Ponadto, od wszystkich zwierząt z gatunków wrażliwych na wściekliznę, do badań diagnostycznych w kierunku wścieklizny pobiera się tkankę mózgową zwierząt podejrzanych o wściekliznę, które padły lub zostały zabite.

Wiek lisów odstrzelonych w ramach monitoringu jest określany z podziałem na młode i dorosłe zwierzęta, a wyniki badań są analizowane również z uwzględnieniem tego czynnika.

Badania monitoringowe (RFFIT/ELISA, TC) wykonywane w celu określenia efektywności doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie

Województwo	Całkowita powierzchnia województwa – km ²	Powierzchnia objęta szczepieniami – km ²	Całkowita powierzchnia bytowania lisów wolno żyjących na terenie województwa, z której lisy powinny zostać odstrzelone i dostarczone do badań monitoringowych – km ²	Liczba lisów, które powinny zostać odstrzelone w ramach monitoringu, w ciągu roku – 8 lisów/100 km ²
1	2	3	4	5 = (4 x 8/100)
dolnośląskie	19 947	0	0	0
kujawsko-pomorskie	17 972	0	0	0
lubelskie	25 122	22 208	22 208	1 777
lubuskie	13 988	0	0	0
łódzkie	18 219	16 970	16 970	1 358
małopolskie	15 183	15 183	15 183	1 215
mazowieckie	35 558	32 069	32 069	2 566
opolskie	9 412	0	0	0

podkarpackie	17 845	16 211	16 211	16 211	1 297
podlaskie	20 187	19 175	19 175	16 754	1 340
pomorskie	18 310	2 402 ^{a)}	2 402 ^{a)}	2 402 ^{a)}	192 ^{a)}
śląskie	12 334	10 131	10 131	10 131	810
świętokrzyskie	11 710	10 501	10 501	10 500	840
warmińsko-mazurskie	24 173	21 483	21 483	21 483	1 719
wielkopolskie	29 827	0	0	0	0
zachodniopomorskie	22 892	0	0	0	0
RAZEM	312 679	166 333	166 333	163 911	13 114

^{a)} Dotyczy obszaru położonego na wschód od Wisły (powiat kwidziński, malborski, nowodworski i sztumski).

W przypadku wystąpienia sytuacji, o której mowa w § 3 ust. 1, lub sytuacji, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, powierzchnia objęta szczepieniami może ulec zmianie, a w związku z tym zmianie może ulec liczba lisów, które powinny zostać odstrzelone w ramach monitoringu, oraz liczba badań diagnostycznych określona w ust. 7.1.1.

4.4.7. Szczepienie lisów i zastosowane szczepionki

Stosowane szczepionki zgodne z wytycznymi OIE, Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz standardami Unii Europejskiej (Raport Komitetu Naukowego ds. Zdrowia Zwierząt i Ochrony Zwierząt przyjęty w dniu 23 października 2002 r.) zostały dopuszczone do stosowania w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.). Szczepionkami zarejestrowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej są Fuchsoral (SAD B19) i Lysvulpen (SAD Bern). Dostępna jest także szczepionka Rabigen SAG2 (SAG2) zarejestrowana w Europejskiej Agencji Leków (EMA). Szczepionki używane w akcji szczepień są wybierane w trybie ustawy z dnia 29 stycznia

2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.). W celu kontroli jakości szczepionka jest poddawana badaniu w kierunku określenia miana wirusa wścieklizny w Krajowym Laboratorium Referencyjnym.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, szczepionka jest rozrzucana z samolotu lub śmigłowca lub wykładana ręcznie dwa razy do roku na obszarach lasów oraz we wszystkich miejscach bytowania lisów wolno żyjących. Szczepionka może być podana raz w roku, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono wścieklizny w okresie dwóch kolejnych lat. Natomiast szczepień ochronnych nie przeprowadza się, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono wścieklizny w okresie co najmniej trzech kolejnych lat.

W przypadku stwierdzenia wścieklizny na terenie województwa, w którym nie stwierdzono wścieklizny w okresie co najmniej trzech kolejnych lat, wojewódzki lekarz weterynarii wyznacza strefę ochronną. Szczepienia ochronne w strefie ochronnej przeprowadza się dwa razy do roku przez okres trzech kolejnych lat od dnia stwierdzenia wścieklizny w tej strefie. Szczepienia ochronne w strefie ochronnej można przeprowadzić raz w roku, jeżeli w strefie ochronnej nie stwierdzono wścieklizny w okresie dwóch kolejnych lat.

Natomiast w przypadku istnienia ryzyka przeniesienia wścieklizny z innej części województwa lub z innego województwa, lub z obszaru położonego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej wojewódzki lekarz weterynarii może wyznaczyć na terenie województwa obszar o szerokości co najmniej 50 km, na którym przeprowadza się szczepienia ochronne.

Jeżeli na obszarach, na których przeprowadzono szczepienia ochronne, wystąpiła katastrofa naturalna w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej mogąca ujemnie wpłynąć na podjęcie szczepionki przez lisy lub stwierdzono pogorszenie sytuacji epizootycznej w odniesieniu do wścieklizny, dopuszcza się przeprowadzenie dodatkowych szczepień ochronnych.

Na konieczność przeprowadzania lub częstotliwość szczepień ochronnych lisów wolno żyjących nie ma wpływu występowanie wścieklizny u nietoperzy.

Odległości między liniami przelotowymi, na których jest wykonywany zrzut szczepionki z samolotu lub śmigłowca, wynoszą 500 m. Samoloty są wyposażone w system GPS i system rejestrujący zrzut szczepionki, aby umożliwić stwierdzenie, czy samoloty lub śmigłowce poruszają się zgodnie z wcześniej ustalonymi liniami oraz udokumentowanie, że na danej linii została wyłożona przewidziana liczba dawek szczepionki. W okresie dystrybucji szczepionki wojewódzki lekarz weterynarii codziennie otrzymuje dane dotyczące jej zrzutu i sprawdza, czy zrzut szczepionki odbył się prawidłowo. Wyłożenie ręczne szczepionki odbywa się w miejscach bytowania lisów wolno żyjących na obszarach, na których zrzut szczepionki z samolotu lub śmigłowca nie jest możliwy lub nie jest możliwe jego optymalne wykonanie. Dystrybucja szczepionki odbywa się w województwach. Szczepionka jest przechowywana i transportowana w warunkach określonych przez jej producenta.

W części województwa mazowieckiego, podlaskiego, śląskiego i warmińsko-mazurskiego liczba dawek szczepionki rozrzucana z samolotu lub śmigłowca wynosi 25 dawek na 1 km² powierzchni, na której przeprowadza się zrzut szczepionki. Natomiast w całym województwie małopolskim, podkarpackim i świętokrzyskim oraz w części województwa lubelskiego liczba dawek szczepionki rozrzucana z samolotu lub śmigłowca wynosi 30 dawek na 1 km² powierzchni objętej zrzutem. Na pozostałym obszarze objętym szczepieniami liczba dawek szczepionki rozrzucana z samolotu lub śmigłowca wynosi 20 dawek na 1 km².

Liczba dawek szczepionki wykładana ręcznie wynosi 30–40 dawek na 1 km² powierzchni, na której stosuje się ten rodzaj dystrybucji szczepionki.

Występowanie wścieklizny u nietoperzy i zwierząt innych niż nietoperze

Województwo	Rok stwierdzenia ostatniego przypadku wścieklizny u zwierząt innych niż nietoperze ^{a)}	Rok stwierdzenia ostatniego przypadku wścieklizny u nietoperzy ^{a)}
dolnośląskie	2005	2006
kujawsko-pomorskie	2004	2013
lubelskie	2014	2013
lubuskie	2005	-
łódzkie	2002	2005
małopolskie	2014	-
mazowieckie	2004	2012
opolskie	2007	2004
podkarpackie	2014	2013
podlaskie	2012	2010
pomorskie	2008	2013
śląskie	2012	2006
świętokrzyskie	2014	-
warmińsko-mazurskie	2012	2012
wielkopolskie	2007	2010
zachodniopomorskie	2004	2013

^{a)} Dane za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 28 lutego 2014 r.

W przypadku wystąpienia sytuacji, o której mowa w § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie, liczba akcji szczepień w poszczególnych województwach, określona w ust. 7.3.2, może ulec zmianie.

4.4.8. Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego (zarządzanie i infrastruktura) obowiązujących w zaangażowanych gospodarstwach

Nie dotyczy.

4.4.9 Działania podejmowane w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2005 r. w sprawie zwalczania wścieklicziny w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) wyznacza ognisko choroby oraz obejmuje je nadzorem;
- 2) niezwłocznie powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o wyznaczeniu ogniska choroby oraz wyznacza obszar zagrożony wokół ogniska choroby.

Powiatowy lekarz weterynarii podejmuje również pozostałe czynności, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2005 r. w sprawie zwalczania wścieklicziny.

4.4.10. System odszkodowań dla właścicieli zwierząt poddanych ubojowi i zabitych

Nie dotyczy.

4.4.11. Kontrola wdrażania programu i sprawozdawczość

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a w przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej – informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z przepisami Unii Europejskiej.

5. Korzyści wynikające z realizacji programu

Celem programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest spadek liczby przypadków wścieklizny u zwierząt.

Szacunkowe koszty programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2015.

6. Dane epidemiologiczne dotyczące rozwoju choroby w ciągu ostatnich pięciu lat**6.1. Rozwój choroby:****6.1.1. Dane dotyczące stad**

Nie dotyczy.

6.1.2. Dane dotyczące zwierząt

Nie dotyczy.

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych
6.2.1. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2013

Region	Gatunek lub kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 077	123
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	21 412	12
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	43	1
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	75	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	17 049	12 805

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	21 547	18 541
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	2 489	67
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	448	2
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	980	1
Razem				65 120	

Rok: 2012

Region	Gatunek lub kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 156	176
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	21 822	24

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	70	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	50	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	16 714	13 271
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	FAVN	73	39
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	21 976	19 141
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	2 599	57
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	573	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	853	2
Razem				65 886	

Rok: 2011

Region	Gatunek lub kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 290	80
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	22 299	22
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	90	3
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	80	53
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	16 130	12 823
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	22 421	19 393

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	2 619	57
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	735	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	607	18
Razem				66 271	

Rok: 2010

Region	Gatunek lub kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	980	102
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	23 178	15
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	98	1

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	112	72
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	16 319	13 855
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	22 486	20 047
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	2 551	34
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	920	3
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	437	6
Razem				67 081	

Rok: 2009

Region	Gatunek lub kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	932	4
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	22 221	2
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	107	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	7	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	16 805	13 738
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	22 096	19 604
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	2 310	2

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	826	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta inne niż lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	208	0
Razem				65 512	

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Nie dotyczy.

6.4. Dane dotyczące statusu stad pod koniec każdego roku

Nie dotyczy.

6.5. Dane dotyczące szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

6.6. Dane dotyczące zwierząt wolno żyjących
6.6.1. Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących

Rok: 2013

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	213 300
Razem			213 300

Rok: 2012

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	209 200
Razem			209 200

Rok: 2011

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	211 900
Razem			211 900

Rok: 2010

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	198 300
Razem			198 300

Rok: 2009

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	203 300
Razem			203 300

6.6.2. Nadzór nad chorobami i inne badania w odniesieniu do zwierząt wolno żyjących**Rok: 2013**

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 077	123

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	21 412	12
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	43	1
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	75	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	17 049	12 805
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	21 547	18 541
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta wolno żyjące inne niż lisy	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	776	25
Razem				61 979	

Rok: 2012

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 156	176
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	21 822	24
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	70	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	50	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	16 714	13 271
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	FAVN	73	39
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	21 976	19 141

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta wolno żyjące inne niż lisy	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	782	19
Razem				62 643	

Rok: 2011

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 290	80
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	22 299	22
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	90	3
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	80	53
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	16 130	12 823

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	22 421	19 393
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta wolno żyjące inne niż lisy	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	865	23
Razem				63 175	

Rok: 2010

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	980	102
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	23 178	15
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	98	1
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	112	72

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	16 319	13 855
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	22 486	20 047
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta wolno żyjące inne niż lisy	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	801	12
Razem				63 974	

Rok: 2009

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	932	4
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	22 221	2
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	107	0

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	7	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	badanie serologiczne	RFFIT	16 805	13 738
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	lisy wolno żyjące	inne badanie	TC	22 096	19 604
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	zwierzęta wolno żyjące inne niż lisy	badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	751	2
Razem				62 919	

6.6.3. Dane dotyczące szczepień lub leczenia zwierząt wolno żyjących

Rok: 2013

Choroba: Wścieklizna

Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Szczepienie lub leczenie		
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji	całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
dolnośląskie	16 044,98	320 898	1	320 898
kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2	662 400
lubelskie	22 441,00	1 145 280	2	1 145 280
lubuskie	13 054,00	261 080	1	261 080
łódzkie	16 970,00	678 800	2	678 800
małopolskie	15 183,00	910 980	2	910 980
mazowieckie	32 069,00	1 290 060	2	1 290 060
opolskie	8 000,00	320 000	2	320 000
podkarpackie	16 133,00	968 800	2	968 800
podlaskie	19 175,00	978 260	2	978 260
pomorskie	16 559,00	662 360	2	662 360
śląskie	10 130,50	447 220	2	447 220

świętokrzyskie	10 500,00	420 000	2	420 000
warmińsko-mazurskie	21 483,00	1 140 000	2	1 140 000
wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000
RAZEM	281 913,54	12 111 644		12 111 644

Rok: 2012 **Choroba: Wścieklizna** **Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące**

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Szczepienie lub leczenie		całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji	
dolnośląskie	15 958,00	319 160	1	319 160
kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2	662 400
lubelskie	22 441,00	1 145 280	2	1 145 280
lubuskie	13 054,00	522 160	2	522 160
łódzkie	16 970,00	678 800	2	678 800
małopolskie	15 183,00	910 980	2	910 980
mazowieckie	32 069,00	1 290 060	2	1 290 060

opolskie	8 000,00	320 000	2	320 000
podkarpackie	16 133,00	967 980	2	967 980
podlaskie	18 162,00	951 720	2	951 720
pomorskie	16 559,00	662 360	2	662 360
śląskie	10 130,50	447 220	2	447 220
świętokrzyskie	10 500,00	420 000	2	420 000
warmińsko-mazurskie	21 483,00	1 200 000	2	1 200 000
wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000
RAZEM	280 813,56	12 403 626		12 403 626

Rok: 2011**Choroba: Wścieklizna****Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące**

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Szczepienie lub leczenie		całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji	
dolnośląskie	15 958,00	319 160	1	319 160
kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2	662 400

lubelskie	22 441,00	988 400	2	988 400	988 400
lubuskie	13 054,00	522 160	2	522 160	522 160
łódzkie	16 970,00	678 800	2	678 800	678 800
małopolskie	15 183,00	910 980	2	910 980	910 980
mazowieckie	32 069,00	1 282 760	2	1 282 760	1 282 760
opolskie	8 000,00	320 000	2	320 000	320 000
podkarpackie	16 133,00	756 420	2	756 420	756 420
podlaskie	18 162,00	748 440	2	748 440	748 440
pomorskie	16 559,00	662 360	2	662 360	662 360
śląskie	10 130,50	405 220	2	405 220	405 220
świętokrzyskie	10 500,00	567 000	2	567 000	567 000
warmińsko-mazurskie	21 483,00	990 000	2	990 000	990 000
wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506	1 105 506
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000	800 000
RAZEM	280 813,56	11 719 606		11 719 606	11 719 606

Rok: 2010 **Choroba: Wścieklizna** **Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące**

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Szczepienie lub leczenie		
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji	całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
dolnośląskie	15 958,00	319 160	1	319 160
kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2	662 400
lubelskie	22 441,00	899 150	2	899 150
lubuskie	13 054,00	522 160	2	522 160
łódzkie	16 970,00	678 800	2	678 800
małopolskie	15 183,00	726 840	2	726 840
mazowieckie	32 069,00	1 282 760	2	1 282 760
opolskie	8 000,00	320 000	2	320 000
podkarpackie	16 133,00	645 320	2	645 320
podlaskie	18 162,00	748 440	2	748 440
pomorskie	16 559,00	662 360	2	662 360
śląskie	10 130,50	405 220	2	405 220
świętokrzyskie	10 500,00	567 000	2	567 000

warmińsko-mazurskie	21 483,00	990 000	2	990 000
wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000
RAZEM	280 813,56	11 335 116		11 335 116

Rok: 2009 **Choroba: Wścieklizna** **Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące**

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Szczepienie lub leczenie	
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
dolnośląskie	15 958,00	638 320	2
kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2
lubelskie	22 441,00	950 400	2
lubuskie	13 054,00	522 160	2
łódzkie	16 970,00	678 800	2
małopolskie	15 190,00	607 600	2
mazowieckie	32 717,00	1 308 680	2
opolskie	8 000,00	320 000	2

podkarpackie	16 133,00	645 320	2	645 320
podlaskie	18 162,00	748 440	2	748 440
pomorskie	18 293,00	731 720	2	731 720
śląskie	10 130,50	405 220	2	405 220
świętokrzyskie	10 500,00	567 000	2	567 000
warmińsko-mazurskie	21 483,00	990 000	2	990 000
wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000
RAZEM	283 202,56	11 681 566		11 681 566

7. Założenia programu

7.1. Założenia związane z badaniami

7.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Cel	Liczba planowanych badań
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	FAT – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	wszystkie gatunki zwierząt wrażliwych na wściekliznę	mózg	nadzór	3 566

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	lisy wolno żyjące	mózg	monitoring akcji	13 114
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	RFFIT/ELISA	lisy wolno żyjące	surowica	monitoring akcji	13 114
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	TC	lisy wolno żyjące	żuchwa	monitoring akcji	13 114
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	MIT	wszystkie gatunki zwierząt wrażliwych na wściekliznę	mózg	nadzór	491
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	RTCIT	wszystkie gatunki zwierząt wrażliwych na wściekliznę	mózg	nadzór	1 055
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	różnicowanie szczepów wirusa wścieklizny	lisy wolno żyjące	mózg	monitoring akcji	136
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	miareczkowanie szczepionki	lisy wolno żyjące	szczepionka	badanie szczepionki	45
RAZEM					44 635

7.1.2. Założenia w zakresie badania stad i zwierząt**7.1.2.1. Założenia w zakresie badania stad**

Nie będą prowadzone.

7.1.2.2. Założenia w zakresie badań zwierząt

Nie będą prowadzone.

7.2. Założenia w zakresie kwalifikacji stad i zwierząt

Nie będą prowadzone.

7.3. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia**7.3.1. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia**

Nie będą prowadzone.

7.3.2. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia zwierząt wolno żyjących

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Cele szczepienia lub leczenia		
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego planowana do wyłożenia lub podania w ramach akcji	planowana liczba akcji	całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego planowana do wyłożenia lub podania
lubelskie	22 208	569 400	2	1 138 800

łódzkie	16 970	339 400	2	678 800
małopolskie	15 183	461 530	2	923 060
mazowieckie	32 069	643 205	2	1 286 410
podkarpackie	16 211	493 540	2	987 080
podlaskie	19 175	443 375	2	886 750
pomorskie	2 402	48 040	2	96 080
śląskie	10 131	213 460	2	426 920
świętokrzyskie	10 501	315 100	2	630 200
warmińsko-mazurskie	21 483	495 000	2	990 000
Razem		4 022 050		8 044 100

8. Szacunkowa analiza kosztów realizacji programu¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Jednostka	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł ³⁾	Koszt jednostkowy w euro ²⁾	Kwota całkowita w euro ²⁾	Wniosek o dofinansowanie z funduszy Unii Europejskiej (tak/nie)
1. Badania laboratoryjne – w 2015 r.								
Koszt pobierania próbek	zwierzęta wolno żyjące	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	14 967	49,86	746 254, 62	12,95	193 822,65	tak
Koszt pobierania próbek	zwierzęta domowe	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	1 713	113,89	195 093,57	29,58	50 670,54	tak
Koszt analizy	test: immunofluorescencja odcisków mózgowych – badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny (wszystkie gatunki zwierząt wrażliwych na wściekliznę)	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	3 566	63,13	225 121,58	16,40	58 482,40	tak

Koszt analizy	test: immunofluorescencja odcisków mózgowych – badanie w ramach monitoringu (lisy wolno żyjące)	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	13 114	44,31	581 081,34	11,51	150 942,14	tak
Koszt analizy	test: RFFIT/ELISA (lisy wolno żyjące)	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	13 114	71,20	933 716,80	18,49	242 477,86	tak
Koszt analizy	test: TC (lisy wolno żyjące)	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	13 114	7,72	101 240,08	2,01	26 359,14	tak
Koszt analizy	test: izolacji wirusa na myszach (wszystkie gatunki zwierząt wrażliwych na wściekliznę)	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	491	158,87	78 005,17	41,26	20 258,66	tak
Koszt analizy	test: RTCIT (wszystkie gatunki zwierząt wrażliwych na wściekliznę)	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	1 055	246,61	260 173,55	64,05	67 572,75	tak

Koszt analizy	test: sekwencjonowanie wirusa (różnicowanie szczepów wirusa wścieklizny u lisów wolno żyjących)	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	136	150,41	20 455,76	39,07	5 313,52	tak
Koszt analizy	test: mianowanie żywej szczepionki	indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	45	342,28	15 402,60	88,90	4 000,50	tak
2. Szczepienie – w 2015 r.								
Zakup szczepionki	doustne szczepienia zwierząt wolno żyjących	dawka szczepionki	8 044 100	2,25	18 099 225,00	0,58	4 665 578,00	tak
Koszty dystrybucji	doustne szczepienia zwierząt wolno żyjących	dawka szczepionki	8 044 100	1,28	10 296 448,00	0,33	2 654 553,00	tak
3. Czyszczenie i dezynfekcja – w 2015 r.								
Czyszczenie i dezynfekcja	czyszczenie i dezynfekcja powierzchni	metr kwadratowy powierzchni	3 320	2,99	9 926,80	0,78	2 589,60	nie

4. Inne koszty – w 2015 r.									
Koszty unieszkodliwiania	unieszkodliwianie odpadów laboratoryjnych	kilogram odpadów	152 952	2,77	423 677,04	0,72	110 125,44	nie	
Koszty materiałów	materiały weterynaryjne i informacyjne	sztuka	143 529	0,53	76 070,37	0,14	20 094,06	nie	
Koszt obserwacji	obserwacja zwierzęcia podejrzanego o wściekliznę	obserwacja	21 435	175,44	3 760 556,40	45,57	976 792,95	nie	
RAZEM					35 822 448,68		9 249 633,21		

¹⁾ Wszystkie wartości są podane bez VAT.

²⁾ Wycieszenie kosztów według kursu 1 euro = 3,85 zł (zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw).

³⁾ Szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2015.

Załączniki do programu zwalczania wścieklizny (Rabies)

Załącznik nr 1

I - IV 2008

Okres sprawozdawczy(kwartał/rok):

Rzeczpospolita Polska (POL)

Przypadki wścieklizny Kraj:

Obszar	Przypadki wścieklizny										Zwierzęta wolno żyjące														
	Zwierzęta domowe					inne					Zwierzęta wolno żyjące					inne									
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdolny pies	inne		lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jeleń	daniel	inne	nietoperz	
Województwo																									
dolnośląskie																									
kujawsko-pomorskie																									
lubelskie	1										6														
lubuskie																									
łódzkie																									
małopolskie																									
mazowieckie																									
opolskie																									
podkarpackie	1										8														
podlaskie			1								3	1													
pomorskie											1														
śląskie																									
świętokrzyskie																									
warmińsko-mazurskie			2								1	1													
wielkopolskie																									
zachodniopomorskie																									
Razem	1	1	3								19	2												3	

5
24
29

Zwierzęta domowe

Zwierzęta wolno żyjące

RAZEM

Załącznik nr 2

Przypadki wścieklizny

Kraj:

Rzeczpospolita Polska (POL)

Okres sprawozdawczy(kwartał/rok):

I - IV 2009

Obszar	Przypadki wścieklizny																								
	Przypadki wścieklizny						Zwierzęta wolno żyjące																		
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdomy pies	inne																
										lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jelen	daniel	inne	nielopierz		
Województwo																									
dolnośląskie																									
kujawsko-pomorskie																									
lubelskie										3															1
lubuskie																									
łódzkie																									
małopolskie																									
mazowieckie																									1
opolskie																									
podkarpackie																									
podlaskie										2															
pomorskie										1															
śląskie																									
świętokrzyskie																									
warmińsko-mazurskie																									
wielkopolskie																									
zachodniopomorskie																									
Razem										6															2

0
8
8

Zwierzęta domowe

Zwierzęta wolno żyjące

RAZEM

Załącznik nr 4
I - IV 2011

Okres sprawozdawczy (kwartał/rok):

Kraj: Rzeczpospolita Polska (POL)

Przypadki wścieklizny

Obszar	Przypadki wścieklizny										Zwierzęta wolno żyjące													
	Zwierzęta domowe																							
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdomy pies	inne	lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jeleń	daniel	inne	niełoperz	
Województwo																								
dolnośląskie																								
kujawsko-pomorskie																								
lubelskie										12														
lubuskie																								
łódzkie																								
małopolskie	2	7	3					1		38				1	6						1	1		1
mazowieckie																								
opolskie																								
podkarpackie	6	1	2							46	1			2	3			2						
podlaskie		2	8				1			2				1										
pomorskie																								1
śląskie										1														
świętokrzyskie																								
warmińsko-mazurskie			1							4	1													2
wielkopolskie																								
zachodniopomorskie																								
Razem	8	10	14				1	1		103	2			4	9			2			1	1		4

Zwierzęta domowe	34
Zwierzęta wolno żyjące	126
RAZEM	160

Załącznik nr 5

I - IV 2012

Okres sprawozdawczy (kwartał/rok):

Kraj: Rzeczpospolita Polska (POL)

Obszar	Przypadki wścieklizny							Zwierzęta wolno żyjące																
	Zwierzęta domowe																							
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdomy pies	inne	lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jeleń	daniel	inne	nielopierz	
Województwo																								
dolnośląskie																								
kujawsko-pomorskie																								
lubelskie										4														
lubuskie																								
łódzkie																								
małopolskie	1	1			1					21													1	
mazowieckie																								
opolskie																								
podkarpackie	10	11	8							170			2	10	1			1						
podlaskie	1	2	2							4	2													
pomorskie																								1
śląskie	1																							
świętokrzyskie																								
warmińsko-mazurskie										1														1
wielkopolskie																								
zachodniopomorskie																								
Razem	13	14	10		1					200	2		2	10	1				1					3

Zwierzęta domowe	38
Zwierzęta wolno żyjące	219
RAZEM	257

Zwierzęta domowe

Zwierzęta wolno żyjące

RAZEM

Załącznik nr 6

I - IV 2013

Okres sprawozdawczy(kwartał/rok):

Kraj: Rzeczpospolita Polska (POL)

Obszar	Przypadki wścieklizny																							
	Zwierzęta domowe						Zwierzęta wolno żyjące																	
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdomy pies	inne	lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jeleń	daniel	inne	niełoperz	
Województwo																								
dolnośląskie																								
kujawsko-pomorskie																								
lubelskie	2									16													1	2
lubuskie																								
łódzkie																								
małopolskie	5	4	6							39			1	3										
mazowieckie																								
opolskie																								
podkarpackie	9	10	1					4		80			3	6				2				2	1	3
podlaskie																								
pomorskie																								1
śląskie																								
świętokrzyskie	1									1														
warmińsko-mazurskie																								
wielkopolskie																								
zachodniopomorskie																								
Razem	17	14	7					4		136		4	9					2			2	1	8	

Zwierzęta domowe	42
Zwierzęta wolno żyjące	162
RAZEM	204

Zwierzęta domowe
Zwierzęta wolno żyjące
RAZEM